

MAGAZIN

Szepesi
Attila

KURUCDAL

hajunk hullása
vérünk romlása
érvek halogatása
örület éjszakájakeserű dalok lángok
útrahívások
avarba-vesző lábnyom
szökés az ifjúságbólfelhorgadunk mégsem
élünk szenvedélyben
sivatag-télben
kallódunk észrevétlenDarázs
Endre

REGGELI ÖT

Lassan megborotválkozom
Elfészülöm ritkás hajam
És nyakkendőm, a kécskikost,
Felbogozom nagy gondosanAzután visszánézek még,
De nem hív vissza senkise
S egy madárzajos kerten át
Hazamegyek a semmibe.Annus
József

TALÁLAT

A vasárnapot még a városban töltötte. Maga sem tudja, miért. Csak ödöngött, csavargott, s elfáradt, mint a szódásló. Nem is tervezett mást, mégis haragudott magára. Miért nem utazott már szombaton? Adámékat is otthon találta volna legalább, így majd csak este találkozók ve-lük. Miért is maradt? Fene se tudja. Talán így érezte igazán, hogy megkezdte a szabadságot. Nyugodtan maradhatott este, reggel nem kell munkába indulnia. Másnap és harmadnap sem. Jó érzés. Bizonyára ennek a kedvéért maradt. Ha azonnal utazik, az más. Talán még az lenne a legjobb, ha mára is maradna. De nem. Értelmetlen. Gyerünk csak a pályaudvarra!

Egy átszállás, aztán az autóbusz. Délután kettőkor már a földek közt ballag, vállán lógatja a zakót, bal kezében hintázattatja a bőrdöngőt. Jobbról tanyák. A régi tanyasor, de már foghíjas. Az övek azonban áll meg. Messziről inteket a kút-gém, s a nagy rezgőnyárfa. Sietnie kell. Mint a vasreszeléknek, ha a mágnes vonzáskörébe került. A kutya persze megismeri. Nyüszít, kaffog, vicserít. De nem haraggal, hanem végtelen örömmel. Nevet, röhög a vacak.

— Te, te ronda dög! Hát megismersz, mi? Megismersz, te vén huligán? Te nyavalyás!

Előbb csak a cipője talpával nyomkodja, dögönyözi, majd lehajol hozzá, s markolászni kezdi a pofáját, fülét, megdörzsöli az orrát. A kutya tombol az örömtől.

A kulcs most is a nyári kemence szájában van.

— Jó hely. Persze itt könynyű. Nem a lábtörő az egyetlen lehetőség...

Nehéz földszaga van a konyhának. Nyitva hagyja az ajtót. Inkább a legyekkel együtt, de jöjjön a tiszta levegő. A kamra hideg, mint egy pinca. A pálnika ott van a rozzant kredencen, ahol máskor. Az üvegből iszik. Jó zamati szilva. Karnyi vastag kolbászkolónak a rúdon. Jót kanyarít az egyikből, s falatka kenyérral megeszi. A puskát keresi. Legkedvesebb nyári időtöl-

tése a verébvadászat. Adám légpuskát is tart a kétszövű sörétes mellett, nyilván csak miatta. Egész éven át ott rozsdásodik a sarokban...

— Hol van? Csak nem adta el? Ejnye...

Valóságos fájdalmat érez, hogy nem találja. Egy pillanatra átvillannak agyán a régi képek. A három-négy macska, amint vadászkutya szerepében sompolyognak utána, s zuhanás közben kapják el a meglőtt verebet. És most nem lehet. Nincs meg a puská. De miért adhatta el? Vagy elvették tőle? Nem, az nem lehet. Vadász, meg oktató is a faluban. Nem vehették el.

A fészerben is megnézi, a szobában is. A szekrény tetején beleakad az ujjá a tusába. Megvan! Behozta, hogy ne rozsdásodjék. Ki is pucolgatta, beolajozta. Rendes fickó az öcskös. Ez igen! Hű, de klassz! De hiszen ez nem is a régi. Elcsere-lhetette a betyár. Nézzük csak! Micsoda rugója van! Ezzel akár fá-cánt is lehet nyúvasztani. Ez igen!

Lőszert a nagy szobai asztal fiókjában talál. Nem szokták eldugni, gyerek nincs a háznál. Zsebbe egy fél marékka, aztán nezzük! Az öreg nyárfát célozta meg elsőnek. Azannya! Micsoda erő van ebben a vacakban! Hallatszott a becsapódáson. A kútkáva betonján gellert kapott. Sívít, mint az istennyila. Valahol az ől mögött hallgat el. Mesés! Remek!

Nyaktörést szenvedett lámpa-üveg csillog a tyúkól melletti kerítés lécén. Most ezt veszi célba. Csett! Nem talált.

— Az anyád! Na, megállj!

Két-három lépést közelebb megy, de visszatáncol.

— Nono — mondja magának. — El kell ezt találni innen is, hé!

A második lövés is célt téveszt. No, majd most! Jól befogja a vállgödörébe, mint az újonc katoná a karabélyt. A lélegzetét is visszatartja. Aztán mégis kifújja, mert úgy emlékszik, így a jobb. Magában ismétli a csapott célgömbbel való célzásról tanult oktatómondatot... Most!

Mellé.

Mégis közelebb megy három lépéssel. Most tízméternyire pöf-feszkedik a nagy hasú lámpa-üveg.

— No, komám, most már imádkozhatsz. Innen éppen a köldöködbbe találok. Most!

Nem találja el. Már dühös. Talán ez a baj. Nyugalomra inti magát, elszámol tizig, s csak azután ismételi. Eredménytelenül.

— Ez nem lehet igaz! Hát mi az isten van ezzel a vacakkal? Talán nem is megy ki belőle a lőszer? Persze kimegy, mert ott csattant most is a lapúlevek között...

Lehajtja a csövet. Már örülne, hogy valóban eldugult, s innen a kudarc, de mégsem. Belefúj, s ekkor halványkék csikban kimászik a csőből a füst, amit a hirtelen összesűrített óaj termelhetett. Eszerint a puská jó. Node az irányzék! Hát persze! Egészen elől van. Harminc-nyolcvan méterre lehet beállítva. Toljuk csak vissza. Na, majd most!

Céloz és lő. Megint mellé.

— Talán elsziettem. Azt hittem, ezzel az irányzékállítással minden megoldva. Most már célozni se kell. Dehogynem! Pontosan és nyugodtan. Megállj, te csillogó vacak!

Az újabb balsiker végképp kihozza a sodrából. Egy, kettő, három, négy. Jó nagyokat lép előre. Egy hosszabb meszelőnyéllel innen már elérné a lámpa-üveget. Céloz, lő. Nem talál.

Kapkodva kutat a zsebben. Két löszert talál még.

— Ebből a kettőből levezlek, te sátán! Te...

Nem akar előbbre lépni, csak elől támaszkodó bal lábán igazít. Ezzel persze előrébb csúszik vagy fél métert, mire újra beállítja magát egy szilárd egyensúlyi helyzetbe.

Nagyon óvatos, mégis célt téveszt az első kis ólom. Már csak egy maradt. Ezzel kell leléni az üveget. És le fogja löni. Le! Mert ebbe a lövésbe minden figyelmet, minden erőltetett nyugalmat belead. Lelővi, le kell lönie!

Úgy tölti be, mint aki ezzel a golyóval akar öngyilkosságot elkövetni. Lassan, szándékolatlan óvatosan hajítja vissza a meghajlított csövet. Válahoz emeli a kicsi puskát. Céloz. Aztán még is leengedi, s hosszúkat, nagyokat lélegzik. Behunyja a szemét, s lassan nyitja ki újra. Most váltogatva nyitja-csukja, hol a bal, hol a jobb szemét. Úgy tűnik, ilyenkor táncba kezd a lámpa-üveg.

— Nyugi! Nem kell ezt csinálni. Most szépen vállhoz emelem, s lepuffantom ezt a vacakot. Nem lehet, hogy ne találjam el. Azt kell képzelnem, hogy háború van, ellenség áll szemben velem. Ha én nem találom el, ő következik. Lelőhet, hiszen közel van. És én ugyanilyen közel vagyok. Rajta! Céla tart! Cé! Tűz!

Nézi a lámpa-üveget. Nem, ez nem lehet igaz. Sértetlenül ül ott tovább. Csillog, ragyog. Söt. vigyorog, kacag, röhög. Röhög rajta.

— Rajtam röhögés? Rajtam, te gazember? Hogy mered te kiröhögni doktor Tóth Lajost? Honnan veszed a bátorságot, te, te, rohadt dagadt! Na megállj! Most véd magad!

Szemébe csordul az izzadság, de így is jól látja, hogy közelebről nézve valóban röhög kövér, morcos pofájával a dög, az ellenség, aki elpusztíthatatlannak hitte magát. De most vége a röhejnek! Csövével ragadja meg a puskát, s jót kanyarít vele. A nehéz tusával csap le teljes erőből.

Reccsenés, hatalmas rántás a karjában.

Kinyitja a szemét. Bámul. Nem hiszi, amit lát. A puská kirepül a kezéből, s jó néhány léccet kitért a kerítésből. Az a pózna azonban, amely a lámpa-üveget tartotta most is büszkén áll, s ugyancsak büszkén villog, szikrázik tetején a lámpa-üveg. Az ellenség. Még csak meg sem ijedt. Röhög tovább fénylő pofával.

Kézzelel ront neki.

— Nesze! Röhögj! Most röhögj! Na, tessék! Jól érezd magad? Röhögj, te sátán! Hahaha!

Távol tartja magától a kezét, amikor a cementvályúhoz ballag. Vigyázza az új ingét. A nylonból nehéz lehet kimosni a vért...

PETŐFI
MILÁNÓBAN

A Petőfi Emlékbizottság elsőleges feladata, hogy méltóképpen előkészítse hazánkban Petőfi Sándor születésének százötvenedik évfordulója — 1973. január 1. — megünneplését. A Petőfi Emlékbizottság azonban be akarja kapcsolni a megemlékezésbe a szomszédos baráti államokat és fel kívánja hívni a világ közvéleményének figyelmét is a halhatatlan költőre. Mert a világ közvéleményének figyelmére a költősenire nem fordult eddig érdeme szerint.

Pedig néhol nagyon régen felismerték már eddig is Petőfi világirodalmi jelentőségét. Ezt bizonyítja például, hogy Milánóban, az 1609-ben alapított világhírű könyvtár, a Biblioteca Ambrosiana több százezer nyomtatott kötetével, számos ösnyomtatványával, több tízezer kéziratával, valamint rézkarc-, térkép- és rajzgyűjteményével a magyar látogató szívet is hevesebben megdobogtatja. A könyvtárban a világirodalom legnagyobb szellemi nagyságait ábrázoló szobrok között ott van a Petőfi-szobor is, mégpedig a Goethe-szobor és Chateaubriand-szobor szomszéd-ságában.

Íme, ez is milyen egyszerű ismerése Petőfi szellemi értékének. Együttal egyik bizonyossága annak, hogy Petőfi volt az első magyar költő, aki költészetének teljességében a világirodalom nagy klasszikusaival egyenrangúan tudta megszólaltatni népe géniusát.

AZ ELSŐ
TURF

Ha a hazai lótenyésztés és versenyezés ügyéről esik szó, minden érdekelt ember elsőként Széchenyi Istvánra gondol, aki 1816-ban Angliában járt és tanulmányozta a lóversenyt. 1827 júniusában a mai budapesti Soroksári úton elindult útjára az új sport.

A krónikások feljegyzései azonban mást mondanak. A mohácsi vesz előtti idők tragikus sorsú királya, II. Lajos rendezte az első lóversenyt Magyarországon, 1525-ben. A király versenylovainak száma a Lengyelhonból érkezettekkel együtt 20 darab lehetett. Ezeket apródok lovagolták. Április 26-án Rothkyrger Menyhért komornok a kincstártól 25 fontot kap a király versenylovainak fenntartására, majd különféle gyolcsokból hat véget vesz, és azt átadja Jakab mesternek, II. Lajos szabójának, aki dresszket készített a lovas apródnak. Elek mester, főlovász vezetésével megérkeztek a krakkói vajda lovai is — szám szerint 5 darab —, és a magyar főurak versenylovai is Buda alá gyűltek.

1525. május 1-én, Kelenföldön, a király jelenlétében tartották meg az első magyarországi lóversenyt, amelynek futambeosztásairól nincs említés, de körülbelül 30 ló indulhatott. Jutalomdíjak is voltak, amelyeket a budai bíró szolgálai őriztek. A futamok között zenét hallgatott a nép, az egi püspök trombitásai ragadtatták tansra a nézősereget. Május 1. és május 12. között számos versenyt rendeztek. Az első veszítő — II. Lajos király volt. Az első nyerő pedig Elek mester, aki 100 aranyat nyert paripáival.

A mohácsi vesz után minden esendes lett. A több részre szakadt országban Erdély lett a szellemi és a politikai utód. A díjak a szegény időkben szegényesek voltak. Tinódi Lantos Sebestyén írja egyik énekében Káson bég és Verbőczy Imre csoportos versenyeiről: „Kara hajdárna ada egy aranyos bárson, két özer oszporát, egy ezüst sisakot. Terek Pétornek ötszáz oszporát, és öt sing jó okárlátot.”

Vajh mennyit érhetett akkor egy ilyen jobb minőségű oszpora?

Fodor József

Téli piac

Favágó